

СТРАВИ З БОРОШНА

Страви та вироби з борошна виготовляють із борошна тонкого помелу вищого або першого сорту з додаванням молока або води, цукру, жиру, яєць та інших харчових продуктів. У рецептурсах, де не вказана сортність борошна, можна використовувати борошно обох сортів. У рецептурсах на страви й вироби з борошна норми витрат борошна вказані без урахування його вологості (передбачені витрати борошна з базисною вологістю 14,5%).

Під час підготовки до виробництва сировину вивільняють від тари, видаляють сторонні домішки, змішують, проціджають, просіюють, протирають тощо:

борошно пшеничне або гречане просіюють крізь спеціальні просіювачі або вручну, при цьому борошно збагачується киснем повітря. Якщо борошно має низьку температуру, його відержують у теплому приміщенні, щоб температура підвищилась до 12°C;

пресовані дріжджі перед використанням розводять у теплій воді з температурою 30—35°C (заморожені попередньо поступово розморожують при температурі 4—6°C) і проціджають. Сухі дріжджі розводять теплою водою (25—27°C) у співвідношенні 3:1, дають постіяти протягом години, потім проціджають;

цукор просіюють крізь сито із чарунками розміром 2—3 мм або попередньо розчинюють у воді й розчин проціджають;

рафінадну пудру просіюють крізь сито із чарунками розміром 1,5—2 мм;

гідрокарбонат натрію (соду пітну), амоній вуглекислий попередньо подрібнюють до порошкоподібного стану, а потім, як і сіль, просіюють крізь сито із чарунками розміром 1,5—2 мм або розчинюють у воді й проціджають крізь сито;

молоко проціджають крізь сито з розміром чарунок не більш як 1 мм, сухе — попередньо розчинюють у воді й проціджають крізь сито з розміром чарунок 0,5 мм;

жири, які вводять у розтопленому вигляді, проціджають крізь металеве сито із чарунками розміром 1—1,5 мм, а у тих, що використовують у твердому стані, зачищають поверхню, нарізають на куски, розм'якшують;

яйця обробляють відповідно до діючих Санітарних правил для підприємств громадського харчування;

родзинки перебирають, відділяють гілочки і сторонні домішки, промивають у воді й поміщають на сито для стікання води;

мак просіюють крізь сито із чарунками розміром 2,5 мм, промивають водою на ситі із чарунками розміром 0,5 мм;

кафе-порошок просіюють крізь сито із чарунками розміром 1—1,5 мм;

плодово-ягідне пюре протирають крізь сито із чарунками розміром не більш як 1,5 мм.

ВАРЕНИКИ

Тісто для вареників приготовляють із пшеничного, гречаного борошна або іншої суміші, молока або води, яєць і солі. Тісто замішують так, щоб воно було однорідним за консистенцією, еластичним, легко відокремлювалось від стінок посудини й рук.

Тісто для вареників має бути середньої густоти, бо густе тісто важко розкачувати й формувати з нього вироби.

1.432. ТІСТО ДЛЯ ВАРЕНИКІВ

	1-й варіант	2-й варіант		
	БРУТТО	НЕТТО	БРУТТО	НЕТТО
Борошно пшеничне ¹	695	695	695	695
Яйця	1 1/3 шт.	53 ²	1 1/3 шт.	53 ²
Молоко	245	245	—	—
або вода	245	245	270	270
Цукор	25	25	—	—
Сіль	12	12	12	12
Вихід	—	1000	—	1000

у борошно додають нагріте до 30—35°C молоко або воду. Потім вводять яйця, сіль, цукор і замішують тісто доти, поки воно не набуде однорідної консистенції. Перед формуванням тісто накривають вологою серветкою й витримують 30—40 хв для набухання клейковини й набуття еластичності.

1.433. ТІСТО ДЛЯ ВАРЕНИКІВ ІЗ ГРЕЧАНОГО БОРОШНА

	1-й варіант	2-й варіант
Борошно гречане	720	720
Борошно пшеничне ¹	—	360
Молоко або вода	285	285
Цукор	25	25
Яйця	1 2/5 шт.	1 2/5 шт.
Сіль	12	12
Вихід	—	1000

у борошно вливають кип'ячене тепле молоко або воду з розчиненими в ній цукром та сіллю й замішують некруте тісто. Наприкінці вимішування додають яйця.

1.434. ТІСТО ДЛЯ ВАРЕНИКІВ ПО-ДОМАШНЬОМУ

	БРУТТО	НЕТТО
Борошно пшеничне	720	720
Яйця	2 1/8 шт.	85
Сметана	225	225
Сода	2	2
Сіль	12	12
Вихід	—	1000

Сметану, яйця перемішують, додають сіль, соду, борошно й вимішують тісто, поки воно не набуде однорідної консистенції.

1.435. ТІСТО ДЛЯ ВАРЕНИКІВ ПО-ПОДІЛЬСЬКИ

Борошно пшеничне	695	695
Яйця	2 5/8 шт.	105

¹ 8 указаної в рецептурі кількості борошна 1—1,5 % використовують для розкачування тіста й посипання інвентарю.

² У тому числі 10 г для змашування тіста під час формування вареників.

	БРУТТО	НЕТТО
Молоко	105	105
Кефір жирний	105	105
Сіль	12	12
Вихід	—	1000

У борошно додають нагріті до 30—35°C молоко, кефір. Потім вводять яйця, сіль і вимішують тісто, поки воно не набуде однорідної консистенції.

1.436. ТІСТО ДЛЯ ВАРЕНИКІВ (ДРІЖДЖОВЕ)

Борошно пшеничне	675	675
Яйця	9/10 шт.	36
Дріжджі	20	20
Цукор	20	20
Вода	300	300
Сіль	10	10
Вихід	—	1000

У посудину вливають підігріту до температури 35—40°C воду, попередньо розведені у воді (не вище 40°C) і проціджені дріжджі, цукор, сіль, додають яйця, всипають борошно й все перемішують, поки тісто не набуде однорідної консистенції й легко віddілятиметься від стінок посудини.

Посудину закривають кришкою й ставлять на 3—4 год для бродіння в приміщенні з температурою 35—40°C. Коли тісто збільшиться в об'ємі в 1,5 рази, його обминають протягом 1—2 хв і знову залишають для бродіння, у процесі якого тісто обминають ще 1—2 рази. Тісто, приготовлене з борошна зі слабкою клейковиною, обминають 1 раз.

1.437. ВАРЕНИКИ З КАРТОПЛЯНИМ ФАРШЕМ ЗІ ШКВАРКАМИ

Тісто для вареників № 1.432 (2-й варіант)	82	82
Фарш № 1.478	—	103 ¹
Маса напівфабрикату	—	185
Маса готових вареників	—	200
Цибуля ріпчаста	25	21
Сало шпик	19,8	19
Маса цибулі пасерованої з салом	—	25
Вихід	—	225

З тіста качають валики, які нарізують невеликими кусочками й розкачують на кружальця. На підготовлені кружальця тіста кладуть фарш і запішують, надаючи форми півмісяця.

Вареники опускають у киплячу підсолену воду й варять при слабкому кипінні 5—7 хв.

Під час подавання вареники посипають цибулею, пасерованою на салі.

1.438. ВАРЕНИКИ ПО-СЕЛЯНСЬКИ

Тісто для вареників № 1.432

Для фаршу:

Сир

Крупи гречані

 Маса каші

Цибуля ріпчаста

Сало шпик

 Маса цибулі пасерованої із салом

 Маса фаршу

 Маса напівфабрикату

 Маса готових вареників

Для соусу:

Цибуля ріпчаста

Сало шпик

 Маса цибулі пасерованої із салом

Сметана

 Маса соусу

Вихід

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Вареники готують і варять так, як указано в рец. № 1.439.
Подають вареники зі сметаною.

441. ВАРЕНИКИ З ГРЕЧАНОГО І ПШЕНИЧНОГО БОРОШНА З СИРОМ

	БРУТТО	НЕТТО
Борошно гречане	27	27
Борошно пшеничне	27	27
Вода	22	22
Яйця	1/8 шт.	5 ¹
Сіль	1	1
Цукор	1	1
Маса тіста	—	82
Для фаршу:		
Сир	94	93
Яйця	1/10 шт.	4
Цукор	9	9
Маса фаршу	—	103
Маса напівфабрикату	—	185
Маса готових вареників	—	200
Сметана	25	25
Вихід	—	225

У просіянне борошно вливають підігріту до температури 30—35°C воду з дозчиненнями в ній цукром і сіллю. Після цього вводять яйця й замішують тісто доти, поки воно не набуде однорідної консистенції. Перед формуванням тісто витримують 30—40 хв для набухання клейковини.

Готове тісто розкачують у вигляді валика, з якого нарізають кусочки масою по 10—11 г, розкачують їх на кружальця завтовшки 1,5 мм, кладуть на них фарш (12—13 г на 1 шт.), краї змащують яйцями й защіпують, надаючи виробам форми півмісяця.

Вареники (напівфабрикат) кладуть у киплячу підсолену воду й варять при слабкому кипінні 5—7 хв.

Для фаршу: сир протирають, додають яйця, цукор і все ретельно перемішують.

Під час подавання вареники поливають сметаною.

442. ВАРЕНИКИ З ФАРШЕМ ЗІ СВІЖОЇ АБО КВАШЕНОЇ КАПУСТИ

	БРУТТО	НЕТТО
Тісто для вареників № 1.432	82	82
Фарш № 1.486 або № 1.487	—	103
Маса напівфабрикату	—	185
Маса готових вареників	—	200
Масло вершкове (для заправлення)	5	5
Масло вершкове (для поливання)	5	5
або олія	10	10
та цибуля ріпчаста	30	25
Маса пасерованої цибулі	—	15
Вихід: з маслом	—	210
або цибулею	—	215

¹ У тому числі 1 г для змащування тіста під час формування вареників.

Тісто розкачують у вигляді валиків, які нарізують невеликими кусочками масою 10—11 г і розкачують на кружальця. На підготовлені кружальця тіста кладуть фарш масою 12—13 г і защіпують, надаючи форми півмісяця.

Вареники опускають у киплячу підсолену воду й варять при слабкому кипінні 5—7 хв.

Подають вареники з маслом вершковим розтопленим або пасерованою цибулею.

443. ВАРЕНИКИ З ГРЕЧАНОГО БОРОШНА З ФАРШЕМ З СИРУ З РОДЗИНКАМИ

	БРУТТО	НЕТТО
Тісто для вареників № 1.433	82	82
Фарш № 1.480	—	103
Маса напівфабрикату	—	185
Маса готових вареників	—	200
Сметана	25	25
Вихід	—	225

Вареники готують і варять так, як указано в рец. № 1.438.

Під час подавання вареники поливають сметаною.

444. ВАРЕНИКИ ПО-ДОМАШНЬОМУ

	82	82
Тісто для вареників № 1.434	—	103
Фарш № 1.481	—	185
Маса напівфабрикату	—	200
Маса готових вареників	25	21
Цибуля ріпчаста	19,8	19
Сало шпик	—	25
Маса цибулі смаженої із салом	—	225
Вихід	—	225

Вареники готують і варять так, як указано в рец. № 1.438.

Подають вареники із цибулею смаженою із салом.

445. ВАРЕНИКИ ПО-ПОДІЛЬСЬКИ

	82	82
Тісто для вареників № 1.435	—	103
Фарш № 1.483	—	185
Маса напівфабрикату	—	200
Маса готових вареників	24	23/20 ¹
Сало шпик	4	3
Кріп (зелень)	—	220
Вихід	—	220

Вареники готують і варять так, як указано в рец. № 1.438. Сало шпик нарізують кубиками й обсмажують.

Подають вареники зі шкварками й посыпають дрібно нарізаним кропом

¹ Маса підсмаженого сала.

1.446. ВАРЕНІКИ, ЗАПЕЧЕНІ В СМЕТАНІ

Тісто для вареників № 1.436

Фарш № 1.480

Маса напівфабрикату

Маса готових вареників

Масло вершкове

Сир

Яйця

Сметана

Цукор

	БРУТТО	НЕТТО
Тісто для вареників № 1.436	82	82
Фарш № 1.480	—	103
Маса напівфабрикату	—	185
Маса готових вареників	—	200
Масло вершкове	5	5
Сир	50,5	50
Яйця	1/8 шт.	5
Сметана	25	25
Цукор	5	5
Вихід	—	250

Дріжджове тісто розкачують на тонкий шар і ріжуть на квадрати розміром 7x7 см. На середину квадратів розкладають фарш, защіпують краї, надаючи вареникам форми трикутників, і залишають для розстоювання, після чого варять у підсоленій киплячій воді.

Готові вареники перемішують із сиром, викладають у порційні горщики, поливають маслом вершковим, сирими яйцями, змішаними зі сметаною та цукром, і запікають у духовій шафі.

Подаютъ вареники гарячими в горщиках.

1.447. ВАРЕНІКИ З ФАРШЕМ З ЯБЛУК АБО АБРИКОСІВ ЗІ СВІЖИМ СИРОМ

Тісто для вареників 1.432

Фарш з яблук або абрикосів зі свіжим сиром № 1.490

Маса напівфабрикату

Маса готових вареників

Сметана

або сметана

та цукор

Тісто для вареників 1.432	82	82
Фарш з яблук або абрикосів зі свіжим сиром № 1.490	—	103
Маса напівфабрикату	—	185
Маса готових вареників	—	200
Сметана	30	30
або сметана	20	20
та цукор	10	10
Вихід: зі сметаною	—	230
зі сметаною та цукром	—	230

Тісто розкачують у вигляді валиків, які нарізують невеликими кусочками масою 10—11 г і розкачують на кружальця. На підготовлені кружальця тіста кладуть фарш масою 12—13 г і защіпують, надаючи форми півмісяця.

Вареники опускають у киплячу підсолену воду і варять при слабкому кипінні 5—7 хв.

Подаютъ вареники зі сметаною або зі сметаною та цукром.

1.448. ВАРЕНІКИ З ФАРШЕМ З ЯГІД АБО ЯБЛУК

Тісто для вареників № 1.432

Фарш з ягід або яблук № 1.491

Маса напівфабрикату

Маса готових вареників

Сметана

або сметана

та цукор

Тісто для вареників № 1.432	82	82
Фарш з ягід або яблук № 1.491	—	103
Маса напівфабрикату	—	185
Маса готових вареників	—	200
Сметана	30	30
або сметана	20	20
та цукор	10	10
Вихід: зі сметаною	—	230
зі сметаною та цукром	—	230

Тісто розкачують у вигляді валиків, які нарізують невеликими кусочками масою 10—11 г і розкачують на кружальця. На підготовлені кружальця тіста кладуть фарш масою 12—13 г і защіпують, надаючи форми півмісяця.

Вареники опускають у киплячу підсолену воду і варять при слабкому кипінні 5—7 хв.

Подаютъ вареники зі сметаною, або зі сметаною та цукром.

1.449. ПРИСКАНЦІ (ОЛАДКИ) З ЯБЛУКАМИ

	БРУТТО	НЕТТО
Борошно пшеничне	68	68
Молоко	65	65
Яйця	1/4 шт.	10
Дріжджі	2	2
Цукор	2	2
Яблука свіжі	43	30
Олія	10	10
Маса смажених присканців	—	150
Сметана	30	30
або варення	30	30
або мед	30	30
Вихід	—	180

У теплому молоці розчиняють цукор, сіль, дріжджі, додають борошно, яйця і перемішують до утворення однорідної маси. У тісто додають яблука, обичайні та нарізані скибочками, перемішують, дають тісту підійти, а потім смажать. Подаютъ присканці зі сметаною або варенням, або медом.		
1.450. ЛОКШИНА ДОМАШНЯ		
Борошно пшеничне	875	875
Ворошно на підпиллення	60	60
Яйця	6 1/4 шт.	250
Вода	175	175
Сіль	25	25
Вихід підсушеної локшини	—	1000

У холодну воду вводять сирі яйця, сіль, перемішують, додають борошно (нижче 1-го сорту) і замішують круте тісто, яке витримують 20—30 хв для набухання клейковини. Куски тіста кладуть на стіл, посыпаний борошном, розкачують на пласти завтовшки 1—1,5 мм. Пересипані борошном пласти тіста складають один на один, нарізують їх на смужки не ширше як 35—45 мм, як в свою чергу ріжуть упоперек смужками не ширше як 3—4 мм або соломкою.

Локшину розкладають на посыпані борошном столи шаром не більш як 10 мм і підсушують 2—3 год.

ГАЛУШКИ

Галушки приготовляють у різноманітному асортименті — з борошна, манних крупів, сиру, картоплі тощо.

Для галушок тісто розкачують на пласт завтовшки 1,5 см або у вигляді джугута і нарізують. Нарізані галушки кладуть у підсолений окріп і варят до готовності, тобто закінчують варіння тоді, коли галушки спливуть наверх прокипляти. Галушки після відціджування води заправляють маслом вершковим розтопленим, підсмаженим салом, підсмаженою на олії цибулею тощо.

**1.451. ГАЛУШКИ В'ЯЗКІ
(НАПІВФАБРИКАТ)**

	БРУТТО	НЕТТО
Борошно пшеничне	640	640
Борошно на підпілення	40	40
Яйця	1 шт.	40
Молоко або вода	320	320
Сіль	10	10

Вихід

1000

У просіянне борошно додають сирі яйця, сіль, розведені в холодній воді або молоді, їх замішують тісто, яке витримують 20—30 хв для набухання білків. Куски готового тіста кладуть на стіл, посыпаний борошном, розкачують на тонкий пласт і нарізують невеликими квадратиками.

**1.452. ГАЛУШКИ НАПІВ'ЯЗКІ
(НАПІВФАБРИКАТ)**

Борошно пшеничне	500	500
Молоко або вода	500	500
Яйця	1 1/2 шт.	60
Сіль	10	10

Вихід

1000

У воду або молоко кладуть сіль і доводять до кипіння. У киплячу рідину, помішуючи, всипають половину борошна й заварюють тісто, яке, не перестаючи помішувати, прогрівають протягом 5—10 хв. Після цього масу охолоджують до 60—70°C, додають яйця, решту борошна й перемішують до одержання тіста напів'язкої консистенції.

**1.453. ГАЛУШКИ З МАСЛОМ
АБО СМЕТАНОЮ,
АБО СОУСОМ ГРИБНИМ**

Галушки в'язкі (напівфабрикат) № 1.451	—	150
або галушки напів'язкі (напівфабрикат) № 1.452	—	170
Маса готових галушок	—	200
Масло вершкове (для заправлення)	5	5
Масло вершкове (для поливання)	5	5
або сметана	30	30
або соус № 1.377	—	50
 Вихід:		
з маслом	—	210
зі сметаною	—	235
із соусом	—	255

Галушки в'язкі (напівфабрикат) варять у підсоленій воді до готовності, напів'язкі напівфабрикат в окріп викладують ложкою (виймкою). Готові галушки виймають шумівкою й заправляють маслом вершковим.

Під час подавання галушки поливають маслом вершковим або сметаною, або соусом грибним.

**1.454. ГАЛУШКИ ІЗ САЛОМ
ТА ЦИБУЛЕЮ**

Галушки в'язкі (напівфабрикат) № 1.451	—	150
або галушки напів'язкі (напівфабрикат) № 1.452	—	170

	БРУТТО	НЕТТО
Маса готових галушок	—	200
Сало шпик	39,6	38
Цибуля ріпчаста	50	42
Маса цибулі пасерованої із салом	—	50

Вихід

250

Галушки варять так, як указано в рец. № 1.453. Нарізану півкільцями цибулю пасерують на салі.

Подають галушки із цибулею, пасерованою на салі.

**1.455. ГАЛУШКИ З ТВЕРДИМ
СИРОМ**

Галушки в'язкі (напівфабрикат) № 1.451	—	110
або галушки напів'язкі (напівфабрикат) № 1.452	—	125
Маса готових галушок	—	150
Масло вершкове (для заправлення)	5	5
Сир твердий	52	50
Масло вершкове	5	5
або сметана	30	30
 Вихід: з маслом		
зі сметаною	—	210
	—	235

Галушки варять так, як указано в рец. № 1.453.

Перед подаванням галушки посилають тертим сиром і поливають розігрітим маслом вершковим або сметаною.

1.456. ГАЛУШКИ ІЗ ШИНКОЮ

Галушки в'язкі (напівфабрикат) № 1.451	—	110
або галушки напів'язкі (напівфабрикат) № 1.452	—	125
Маса готових галушок	—	150
Шинка у формі, шинка в оболонці	102	100
Масло вершкове	10	10

Вихід

250

Галушки (напівфабрикат) варять, змішують із підсмаженою дрібно нарізаною шинкою, поливають розтопленим маслом вершковим і прогрівають у духовій шафі.

**1.457. ГАЛУШКИ ЗІ СВІЖИМИ
ГРИБАМИ**

Галушки в'язкі (напівфабрикат) № 1.451	—	150
або галушки напів'язкі (напівфабрикат) № 1.452	—	170
Маса готових галушок	—	200
Масло вершкове (для заправлення)	5	5
Гриби білі свіжі	71	54/35 ¹
або печериці свіжі	116	88/35 ¹

¹ Маса смажених грибів.

	БРУТТО	НЕТТО
Цибуля ріпчаста	24	20/10 ¹
Жир тваринний топлений харчовий	8	8
Вихід	—	245

Підготовлені свіжі гриби (білі, печериці) обсмажують (рец. № 1.21), додають пасеровану цибулю й доводять до готовності.

Галушки (рец. № 1.453) варять, змішують із готовими грибами й прогрівають у духовій шафі.

1.458. ГАЛУШКИ З КАПУСТОЮ

Галушки в'язкі (напівфабрикат) № 1.451	—	75
Маса готових галушок	—	100
Масло вершкове (для заправляння)	5	5
Капуста блокачанна свіжа	156	125
Масло вершкове	10	10
Цибуля ріпчаста	24	20
Маса тушкованої капусти	—	100
Вихід	—	200

Капусту нарізують шашками, перемішують із сіллю, обсмажують і тушкують до готовності, додаючи бульйон. До готової капусти додають пасеровану цибулю, перець.

Галушки в'язкі (напівфабрикат) варять у підсоленій воді, заправляють маслом вершковим, перемішують із тушкованою капустою й прогрівають у духовій шафі.

1.459. ГАЛУШКИ ІЗ СИРОМ

Галушки в'язкі (напівфабрикат) № 1.451	—	75
або галушки напів'язкі (напівфабрикат) № 1.452	—	85
Маса готових галушок	—	100
Масло вершкове (для заправляння)	5	5
Сир	101	100
Цукор	20	20
Маса готових галушок із сиром	—	225
Масло вершкове	10	10
або сметана	30	30
Вихід: з маслом	—	235
<i>зі сметаною</i>	—	255

Галушки варять, заправляють вершковим маслом. Сир протирають, додають сіль, цукор і з'єднують із галушками. Потім добре прогрівають у духовій шафі.

Перед подаванням поливають маслом вершковим або сметаною. Страву можна готувати без цукру, відповідно зменшивши вихід.

1.460. ГАЛУШКИ ІЗ СИРОМ ЗАПЕЧЕНІ

Галушки в'язкі (напівфабрикат) № 1.451	—	75
або галушки напів'язкі (напівфабрикат) № 1.452	—	85
Маса готових галушок	—	100

¹ Маса пасерованої цибулі.

	БРУТТО	НЕТТО
Масло вершкове (для заправляння)	3	3
Масло вершкове (для змащування)	3	3
Сир	101	100
Цукор	20	20
Сметана	30	30
Яйця	¹ /10 шт.	4
Вихід	—	230

Галушки варять, заправляють маслом вершковим, додають протертій сир, сіль, цукор, перемішують, викладають на змащену маслом порційну сковороду, заливають сметаною, змішаною з яйцями, й запікають у духовій шафі.

Галушки подають у тій самій сковороді, в якій вони запікались.

1.461. ГАЛУШКИ ГРЕЧАНІ ІЗ САЛОМ АБО ОЛІЄЮ

Борошно гречане	70	70
Вода	50	50
Маса напівфабрикату	—	120
Маса варених галушок	—	150
Цибуля ріпчаста	48	40
Сало шпик	36	35
або олія	30	30
Маса підсмаженої цибулі	—	50
Вихід	—	200

З гречаного борошна, додаючи сіль і воду, готують некруте тісто. Підготовлене тісто зкачують у вигляді джгута та нарізують на кусочки масою 10—15 г (галушки) і варять у підсоленій киплячій воді. Готові галушки відкидають на друшляк і змішують із ріпчастою цибулею, підсмаженою на салі або олії.

1.462. ЛАЗАНКИ ІЗ САЛОМ ТА СИРОМ

Борошно пшеничне	35	35
Яйця	¹ /4 шт.	10
Вода	7	7
Сіль	1	1
Маса лазанок (напівфабрикату)	—	50
Маса готових лазанок	—	100
Сало шпик	30	29
Маса підсмаженого сала	—	25
Сир	61	60
Сметана	30	30
Вихід	—	200

З борошна, яєць, води й солі замішують круте тісто, тонко розкачують, злегка підсушують, нарізують смужками й варять у підсоленій киплячій воді. Готові лазанки відкидають на друшляк, перемішують зі смаженим салом, протертим сиром, заливають сметаною й добре прогрівають у духовій шафі.

1.463. ЛАЗАНКИ З КАПУСТОЮ Й САЛОМ

Борошно пшеничне	35	35
Яйця	¹ /4 шт.	10
Вода	7	7

МЛИНЦІ Й МЛИНЧИКИ

	БРУТТО	НЕТТО
Сіль	1	1
Маса лазанок (напівфабрикату)	—	50
Маса готових лазанок	—	100
Капуста тушкована № 1.334	—	80
Сало шпик	10,4	10
Сало шпик (для заправлення)	13,5	13
Вихід	—	200

Лазанки (напівфабрикат), підготовлені за рец. № 1.462, відварюють у підсоленій воді, змішують із тушкованою капустою й нарізаним кубиками підсмаженим салом.

Під час подавання лазанки заправляють підсмаженим салом.

Запропоновано кухарями Івано-Франківської області.

1.464. ТІСТО ДЛЯ ГАЛУШОК

Борошно пшеничне	720	720 ¹
Яйця	1 1/2 шт.	60 ²
Кефір або молоко кисле	275	275
Гідрокарбонат натрію (сода питна)	1,2	1,2
Сіль	12	12
Вихід	—	1000

У борошно додають соду, кефір або кисле молоко, вводять яйця, сіль, замішують тісто й залишають для набухання білків.

1.465. ГАЛУШКИ, ФАРШИРОВАНІ М'ЯСНИМ ФАРШЕМ АБО ФАРШЕМ ІЗ ПЕЧИНКИ (ЛІВЕРНИМ)

Тісто для галушок № 1.464	90	90
Фарш № 1.484 або фарш № 1.485	90	90
Борошно на підпілення	3	3
Маса напівфабрикату	—	180
Маса готових галушок	—	200
Масло вершкове (для заправлення)	5	5
Масло вершкове (для поливання)	5	5
Петрушка (зелень)	4	3
Вихід	—	210

Тісто розкачують у вигляді валиків, нарізують на кусочки масою 13—15 г, тонко розкачують, кладуть на кожний фарш і формують у вигляді кульок.

Галушки кладуть у киплячу підсолену воду й варять при слабкому кипінні 6—8 хв. Готові галушки виймають, дають стекти воді, викладають у посуд і заправляють маслом вершковим.

Під час подавання галушки поливають маслом вершковим, посыпають дрібно нарізаною зеленню.

¹ З вказаної в рецептурі кількості борошна 1—1,5 % використовують на підпілення.

² У тому числі 10 г — для змащення тіста під час формування галушок із фаршами.

Млинці випікають найчастіше із дріжджового тіста, підготовленого опарним способом із пшеничного або гречаного борошна, або їх суміші. Випікають млинці з різними приправами: дрібно нарізаною зеленою цибулею, січеними вареними яйцями тощо.

Опару для млинців ставлять за 3—4 год до їх випікання, тобто з урахуванням часу на випікання й подавання їх до столу, бо млинці випікають відразу, як тільки тісто стане готовим. Якщо тісту дати перестоятись, то смакові властивості млинців погіршаться.

Подавати млинці на стіл треба гарячими. До млинців подають розігріте вершкове й тощене масло, сметану, сир, бринзу тощо.

Млинчики готують також із прісного тіста з різними начинками: м'яском, лівером, капустою, сиром, варенням тощо.

1.466. МЛИНЧИКИ СМАЖЕНИ (НАПІВФАБРИКАТ)

	БРУТТО	НЕТТО
Борошно пшеничне	416	416
Молоко або вода	1040	1040
Яйця	2 шт.	80
Цукор	25	25
Сіль	8	8
Маса тіста	—	1538
Сало шпик	20,8	20
або кулінарний жир, або жир тваринний	16	16
топлений харчовий, або олія	—	1000
Вихід	—	1000

Яйця, сіль цукор розмішують, додають холодне молоко (50% від норми) та всипають борошно й збивають до одержання однорідної маси, поступово додаючи решту молока або води. Готове рідке тісто (вологість 66%) процідують. Млинчики випікають на змащених жиром і розігрітих сковородах діаметром 24—25 см.

Налійте тісто обертанням сковороди розподіляють рівним шаром по всій поверхні й обсмажують з одного боку, після чого млинчики знімають і охолоджують.

1.467. МЛИНЧИКИ З М'ЯСНИМ АБО ПЕЧИНКОВИМ, АБО КАПУСТАНІМ ФАРШЕМ

	1-й варіант	1-й варіант		
	БРУТТО	НЕТТО	БРУТТО	НЕТТО
Млинчики (напівфабрикат) № 1.466	—	125	—	100
Фарш № 1.484 або фарш № 1.485	—	69	—	—
або фарш № 1.486	—	—	—	94
Маса напівфабрикату	—	194	—	194
Маргарин або кулінарний жир	10	10	10	10
Маса смажених млинчиків із фаршем	—	175	—	175
Масло вершкове або маргарин	10	10	10	10
Вихід	—	185	—	185

На підсмажену поверхню млинчика кладуть фарш, загортают у вигляді прямокутних плоских піріжків, обсмажують з обох боків на розігрітих жиром листах або сковородах до утворення рум'яної кірочки й ставлять духову шафу на 5—6 хв.

Подають млинчики по 2 шт. на порцію, поливають маслом вершковим або маргарином.

1.468. МЛІНЧИКИ З ГАРБУЗОВИМ ФАРШЕМ

	БРУТТО	НЕТТО
Млинчики (напівфабрикат) № 1.466	—	100
Для фаршу:		
Гарбузи	81	57/47 ¹
Цукор	5	5
Масло вершкове	5	5
Маса фаршу	—	50
Маса напівфабрикату	—	150
Маргарин	6	6
або кулінарний жир	5	5
Маса смажених млинчиків із фаршем	—	135
Рафінадна пудра	5	5
Вихід	—	140

На смажену поверхню млинчика кладуть фарш, загортують у вигляді прямокутних плоских пиріжків, смажать з обох боків на розігрітих із жиром листах або сковородах до утворення рум'яної кірочки і ставлять у духову шафу на 2—3 хв.

Для приготування фаршу обчищений гарбuz подрібнюють, припускають із маслом вершковим і заправляють цукром.

Подають млинчики по 2 шт. на порцію, посипають рафінадною пудрою.

Запропоновано кухарями Донецької області.

1.469. МЛІНЦІ НА КІСЛОМУ МОЛОЦІ

Борошно пшеничне	70	70
Яйця	1/8 шт.	5
Кисле молоко або кефір	120	120
Цукор	5	5
Гідрокарбонат натрію (сода питна)	0,05	0,05
Сіль	1,5	1,5
Маса тіста	—	195
Маргарин	5	5
Маса смажених млинців	—	150
Масло вершкове	10	10
або сметана	20	20
Вихід: з маслом	—	160
зі сметаною	—	170

У кисле молоко або кефір додають яйця, соду, борошно, цукор, сіль, добре вимішують, ставлять у тепле місце на 25—30 хв і перемішують.

Млинці випікають з обох боків на нагрітих чавунних сковородах, змажених жиром; товщина млинців має бути не менш як 3 мм.

Подають млинці по 3 шт. на порцію з маслом вершковим або сметаною.

1.470. МЛІНЦІ З ГРЕЧАНОГО ТА ПШЕНИЧНОГО БОРОШНА

Борошно пшеничне	33	33
Борошно грецане	33	33
Яйця	1/4 шт.	10
Цукор	3	3

¹ Маса пропущених гарбузів.

	БРУТТО	НЕТТО
Маргарин	3	3
Молоко або вода	120	120
Дріжджі	4	4
Сіль	1,5	1,5
Маса тіста	—	195
Жир тваринний топлений харчовий або олія	4	4
або маргарин	5	5
Маса смажених млинців	—	150
Масло вершкове	10	10
або сметана	20	20
Вихід: з маслом	—	160
зі сметаною	—	170

У невеликій кількості води або молока розчиняють сіль, цукор, додають попередньо розведені дріжджі, суміш проціджають, з'єднують із рештою молока або води, підігрітих до температури 35—40°C, додають пшеничне та гречане борошно, яйця і перемішують до утворення однорідної маси, потім вводять розтоплений жир і знову перемішують до утворення однорідної маси. Замішане тісто залишають у теплому місці (25—35°C) на 3—4 год. У процесі бродіння тісто перемішують.

Млинці випікають з обох боків на нагрітих чавунних сковородах, змажених жиром, товщина млинців має бути не менш як 3 мм.

Подають млинці по 3 шт. на порцію з маслом вершковим або сметаною.

1.471. МЛІНЧИКИ "ЛАСУНЧИК"

Млинчики (напівфабрикат) № 1.466	—	100
Фарш № 1.489	—	67
Маса напівфабрикату	—	167
Маргарин	6	6
Маса смажених млинчиків із фаршем	—	150
Соус № 1.394	—	50

Вихід	—	200
-------	---	-----

Млинчики готують за рец. № 1.467.

Подають млинчики по 2 шт. на порцію, поливаючи шоколадним соусом.

1.472. МЛІНЧИКИ ПОЛІСЬКІ (НАПІВФАБРИКАТ)

Борошно пшеничне	200	200
Крохмаль картопляний	220	220
Молоко	1000	1000
Яйця	2 шт.	80
Цукор	30	30
Сіль	8	8
Маса тіста	—	1538
Сало шпик	20,8	20

Вихід	—	1000
-------	---	------

Яйця, сіль, цукор розмішують, додають холодне молоко (50% від норми), всипають борошно, крохмаль і збивають суміш до однорідної маси, поступово додаючи решту молока. Готове рідке тісто проціджають. Млинчики випікають за рец. № 1.466.

1.473. МЛІНЧИКИ ПОЛІСЬКІ

	БРУТТО	НЕТТО
Млинчики (напівфабрикат) № 1.472	—	100
Фарш № 1.480	—	89
Маса напівфабрикату	—	189
Маргарин	12	12
або кулінарний жир	10	10
Маса смажених млинчиків із фаршем	—	170
Масло вершкове або маргарин	10	10
або сметана	30	30
Вихід: з маслом або маргарином	—	180
зі сметаною	—	200

Готують і подають млинчики за рец. № 1.467.

1.474. КОРОВАЙ ІЗ МЛІНЧИКІВ ІЗ М'ЯСНИМ ФАРШЕМ

Млинчики (напівфабрикат) № 1.466	—	100
Фарш № 1.484	—	67
Маса напівфабрикату	—	167
Маргарин (для змащування короваю)	3	3
Маргарин (для змащування форм)	2	2
Маса запеченої короваю	—	150
Масло вершкове або маргарин	10	10
Вихід	—	160

Круглу форму діаметра 24—26 см змащують маргарином, кладуть млинчик, на нього рівномірно кладуть фарш, зверху знову млинчик і так 5—6 шарів, верхній млинчик змащують маргарином і запікають у духовій шафі 5—7 хв. Готовий коровай нарізають на порції й подають із маслом вершковим або маргарином.

1.475. КОРЖІ З МАКОМ

Борошно пшеничне	65	65
Молоко або вода	25	25
Яйця	1/10 шт.	4
Маргарин	6	6
Мед	3	3
Мак	2	2
Гідрокарбонат натрію (сода питна)	0,1	0,1
Маса напівфабрикату	—	100
Мак	20	20
Вода	30	30
Мед	20	20
Вихід:	—	150

У просіяне борошно вливають розчинені в молоці або воді сіль і соду, додають яйця, розм'якшений маргарин, мед, протертий мак і замішують тісто. Потім тісто тонко розкачують (завтовшки 0,5 см), викладають на змащений маргарином лист, роблять неглибокі надрізи у вигляді квадратів (2,5x2,5 см). проколюють у кількох місцях і вилікають.

Промитий мак засипають у киплячу воду і, помішуючи, доводять до кипіння. Потім мак відкидають на густе сито, після чого розтирають. Підготовлений мак разом із медом розводять кип'ячену водою.

Охолоджені коржі розділяють по надрізах, поливають розведеним водою маком і перемішують.

1.476. СОЧНИКИ

Борошно пшеничне	60	60
Маргарин	20	20
Яйця	1/10 шт.	4
Цукор	10	10
Гідрокарбонат натрію (сода питна)	0,2	0,2
Молоко або вода	20	20
Маса тіста	—	110
Сир	102	100
Цукор	15	15
Яйця	1/10 шт.	4
Маса фаршу	—	115
Маса напівфабрикату	—	225
Маса випечених сочників	—	200
Сметана	30	30

 Вихід:

У теплому молоці або воді розчиняють цукор, сіль, соду, додають борошно, яйця, маргарин і замішують тісто, залишають його на 20—30 хв для набухання клейковини.

Готове тісто розкачують довгою смужкою завширшки 4—5 см і завтовшки 0,5 см. На половину розкачаного тіста вздовж викладають протертий сир, замішаний із цукром, яйцями й сіллю, покривають другою половиною, краї зашпілюють і тісто з фаршем нарізають кусочками завдовжки 4—5 см. Підготовлені напівфабрикати випікають у духовій шафі.

Подають сочники зі сметаною.

1.477. ВЕРТУН З ЯБЛУКАМИ

Борошно пшеничне	335	335
Вода	165	165
Сіль	5	5
Яйця (жовтки)	3/4 шт.	12
Цукор	5	5
Олія	15	15
Маса тіста	—	525
Для фаршу:		
Яблука свіжі	858	600
Цукор	50	50
Сухарі	70	70
Кориця	1,5	1,5
Маса фаршу	—	700
Маса напівфабрикату	—	1225
Маргарин (для змащування листа)	2	2
Яйця для змащування виробу	3/4 шт.	30
Рафінадна пудра	10	10

 Вихід:

Замішують прісне тісто, додаючи жовтки яєць, цукор та половину норм олії, накривають його щільно серветкою і залишають на 30—40 хв. Потім тісто розкачують на шар завтовшки 1—1,5 см, змащують олією, перекладають на посипаний борошном рушник та розтягають на всі боки до товщини 1 мм. Після чого збрізкують олією.

На половину підготовленого шару тіста викладають обчищені нарізані скибочками яблука, посыпані цукром, сухарями та корицею, і за допомогою рушника скручують у вигляді рулету, починаючи з боку, покритого фаршем.

Напівфабрикат змащують яйцями, проколюють у кількох місцях та випікають. Готовий вертун нарізують на порції масою 100 г і посыпають рафінадною пудрою.

ФАРШІ

У розділі наведено рецептури фаршів із картоплею, сиру, м'яса, субпродуктів, овочів. Ці фарші призначенні для приготування виробів із борошна.

Норми витрат продуктів у рецептюрах вказані на 1 кг виходу фаршу з урахуванням втрат при порціюванні: 1% — для м'ясних, овочевих, сирних і 1,5% — для ліверних, яблучних, ягодних фаршів.

Фарші необхідно приготовляти в невеликій кількості, у міру їх реалізації. Готові фарші зразу ж охолоджують, не допускаючи замерзання.

1.478. ФАРШ КАРТОПЛЯНИЙ ЗІ ШКВАРКАМИ

	БРУТТО	НЕТТО
Картопля	1045	784/760 ¹
Цибуля ріпчаста	250	210
Сало шпик	198	190
Маса цибулі, пасерованої із салом	—	250
Сіль	10	10
Вихід	—	1000

Обчищену картоплю варять, відвар повністю зливають, потім картоплю гарячою протирають і змішують із цибулею, пасерованою на салі.

1.479. ФАРШ ІЗ СИРУ (ПО-ДОМАШНЬОМУ)

Сир	990	980
Яйця	9/10 шт.	36
Сіль	10	10
Вихід	—	1000

Сир протирають, додають яйця, сіль і все ретельно перемішують.

1.480. ФАРШ ІЗ СИРУ

	1-й варіант		2-й варіант	
	БРУТТО	НЕТТО	БРУТТО	НЕТТО
Сир	808	800	909	900
Яйця	2 1/2 шт.	100	9/10 шт.	36
Цукор	80	80	90	90
Родзинки	51	50	—	—
Вихід	—	1000	—	1000

Сир протирають, додають яйця, цукор, промиті, пропарені родзинки (1-й варіант) і все ретельно перемішують.

¹ Маса вареної картоплі.

1.481. ФАРШ ЗІ СВІЖОЇ КАПУСТИ ТА КАРТОПЛІ

	БРУТТО	НЕТТО
Капуста блокачанна свіжа	834	667
Жир тваринний топлений харчовий	40	40
Маса готової капусти	—	500
Картопля	564	423/410 ¹
Цибуля ріпчаста	238	200/100 ²
Жир тваринний топлений харчовий	30	30
Сіль	10	10
Вихід	—	1000

Свіжу обчищену й промиту капусту шatkують, перетирають із сіллю, потім кладуть шаром не більше як 3 см на лист із розтопленим жиром і смажать до готовності в духовій шафі при температурі 180—200°C. Готову капусту охолоджують.

Якщо свіжа капуста гарчить, то її попередньо бланширують протягом 3—5 хв, відкидають на друшляк, обсушують, а потім обсмажують. Свіжу капусту, часто помішуючи, можна обсмажити на плиті.

Обчищену картоплю варять у воді або на парі до готовності. Варену картоплю зі свіжою капустою з'єднують, додають пасеровану цибулю й перемішують.

1.482. ФАРШ ІЗ КВАСОЛІ ТА КАРТОПЛІ З МАКОМ

Квасоля	156	140/250 ³
Картопля	550	412/400 ³
Мак	300	300
Цукор	30	30
Вихід	—	1000

Варені квасолю і картоплю протирають гарячими, обпареними і промитими маками, розтирають, змішують із квасолею та картоплею, солять, додають цукор.

Цей фарш використовують у теплому стані.

1.483. ФАРШ ІЗ СИРУ З КРОПОМ

Сир	838	830
Масло вершкове	45	45
Яйця	2 1/4 шт.	90
Кріп (зелень)	81	60
Сіль	10	10
Вихід	—	1000

Сир протирають, додають яйця, масло вершкове, дрібно нарізаний кріп, сіль і все перемішують.

1.484. ФАРШ М'ЯСНИЙ

Свинина (котлетне м'ясо) або яловичина (котлетне м'ясо)	1445	1234
	1789	1320

¹ Маса вареної картоплі.

² Маса пасерованої цибулі.

³ Маса вареної квасолі та картоплі.